

De Meester, Haarlem

De voormalige ambachtsschool De Meester, aan de Verspronckweg in Haarlem stond al jaren leeg. INBO ontwierp de transformatie van ambachtsschool naar woongebouw. Het gebouw uit 1922 is met zijn indrukwekkende omvang een landmark in de stad.

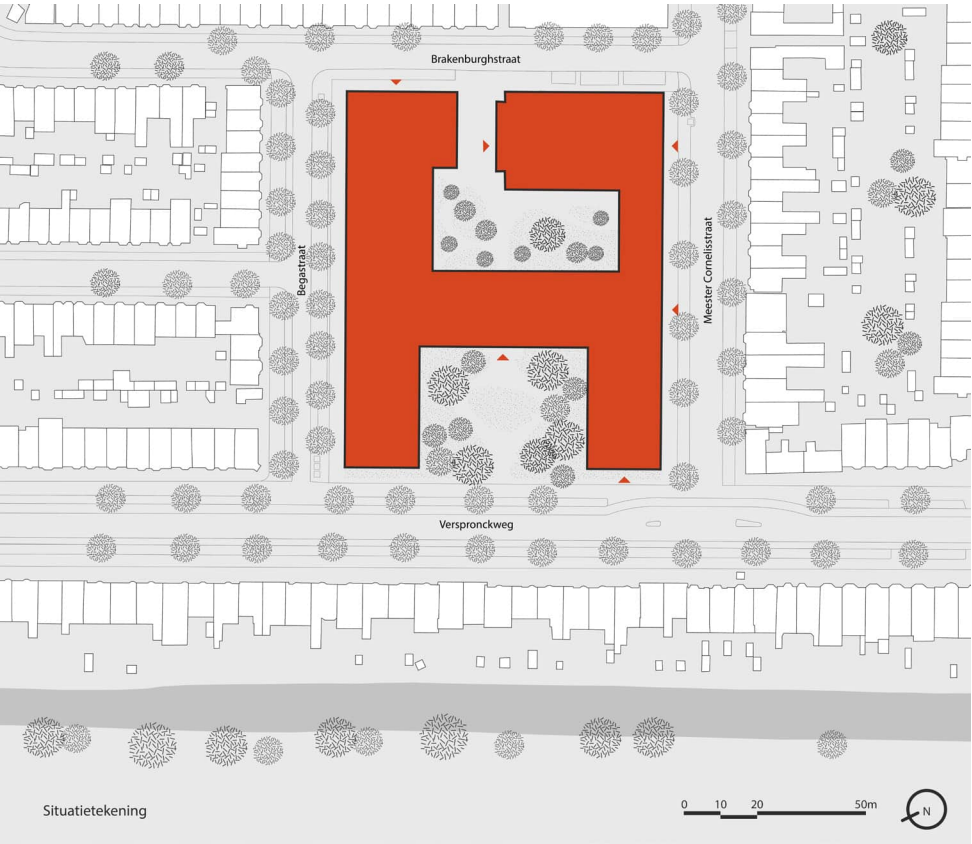
De voormalige ambachtsschool uit 1922 is getransformeerd tot woongebouw ‘De Meester’. In het monumentale schoolgebouw aan de Verspronckweg volgden duizenden jongvolwassenen een beroepsopleiding: van vliegtuigbouwer tot kapper.

In opdracht van ontwikkelaar COD ontwierp architectenbureau INBO de transformatie naar woongebouw met 178 woningen. Met de verbouwing behielden en herstelden architecten Rik Bakker en Niek Schouten zoveel mogelijk van de monumentale structuur en details, zoals de brede gangen, het tegelwerk, de glas in lood ramen en de gewelfde plafonds. Ook besteedden zij veel aandacht aan het inpassen van balkons en buitenruimte zonder afbreuk te doen aan het gebouw. De geschiedenis is op een bijzondere wijze zichtbaar en

voelbaar gemaakt door de verhalen van de oud-leerlingen en -docenten. De bewoners ervaren echt dat ze in een schoolgebouw met geschiedenis wonen.

Met de nieuwe woonbestemming van het gebouw en de toegevoegde nieuwbouw gaat deze plek de volgende honderd jaar tegemoet.

De ambachtsschool is ontworpen door architect Cornelis Kruijswijk. Hij zette het gebouw op vanuit een zogenaamde corridorstructuur: brede middengangen met aan weerszijden klaslokalen. Aan de koppen van de gangen lagen de directeurskamers, lerarenkamers en een bestuurskamer. In Nederland werd deze structuur daarna veelvuldig toegepast bij schoolgebouwen.

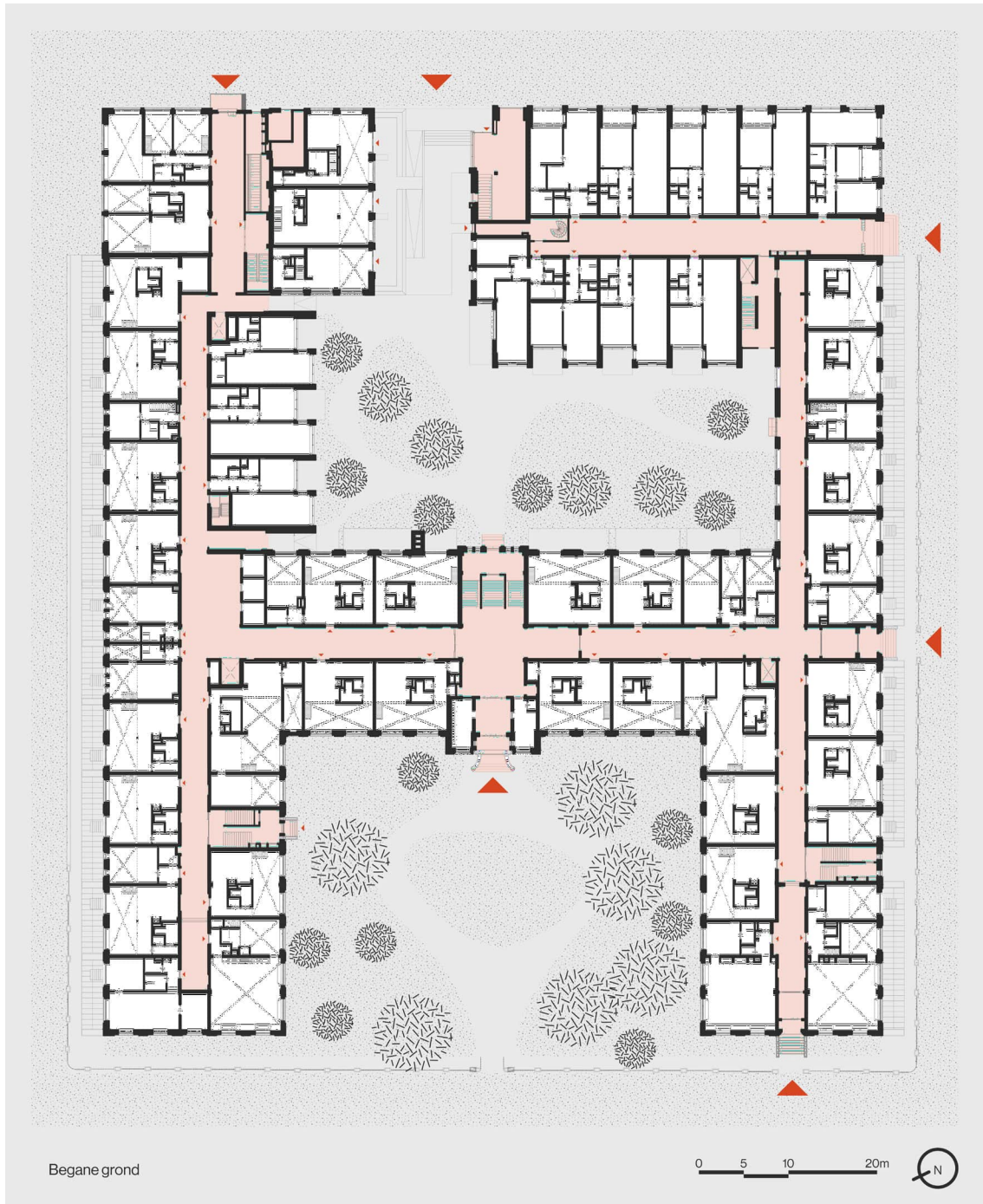
Nieuwe situatie

Foto's oude situatie

- 1| gangen met systeemplafonds en verwaarloosde details
- 2| achtergevel stond op instorten
- 3| gebouw was kapot en overwoekerd
- 4| klaslokalen in gebruik als tijdelijke bewoning
- 5| formele hof aan voorzijde nauwelijks herkenbaar

Ontwerpconcept

INBO trof bij de start van het ontwerpproces een vervallen gebouw aan. Onder de oppervlakte was de ruimtelijke potentie en kwaliteit zichtbaar. Voordat we begonnen met ontwerpen brachten we eerst alle, deels verborgen, kwaliteiten in beeld. We vonden het belangrijk dat we die behielden. Volgens ons zijn ze de identiteitsdragers van het gebouw.

Het Monumenten Advies Bureau (MAB) maakte een zogenaamde waardestelling. Hierin merkten zij het oude H-vormige schoolgebouw en vijf monumentale ruimten (zoals directiekamers en bestuurskamers) aan als hoge waarde. Dit rapport was de basis voor de aanpak van het bestaande schoolgebouw.

Ook het deel dat in 1955 werd aangebouwd met schoolruimtes en de gymzaal vonden we karakteristiek en waardevol. Dit bouwdeel is dus ook onderdeel geworden van het nieuwe ontwerp.

De minder waardevolle bouwdelen aan de zijde van de Brakenburgstraat en een gevel die op instorten stond maakten plaats voor een nieuwe verdiepte garage met 157 parkeerplekken. INBO plaatste de nieuwbouw op de plekken waar de gesloopte gebouwdelen hun littekens achterlieten. De nieuwbouw vormt een informele woonhof aan de achterzijde van het complex.

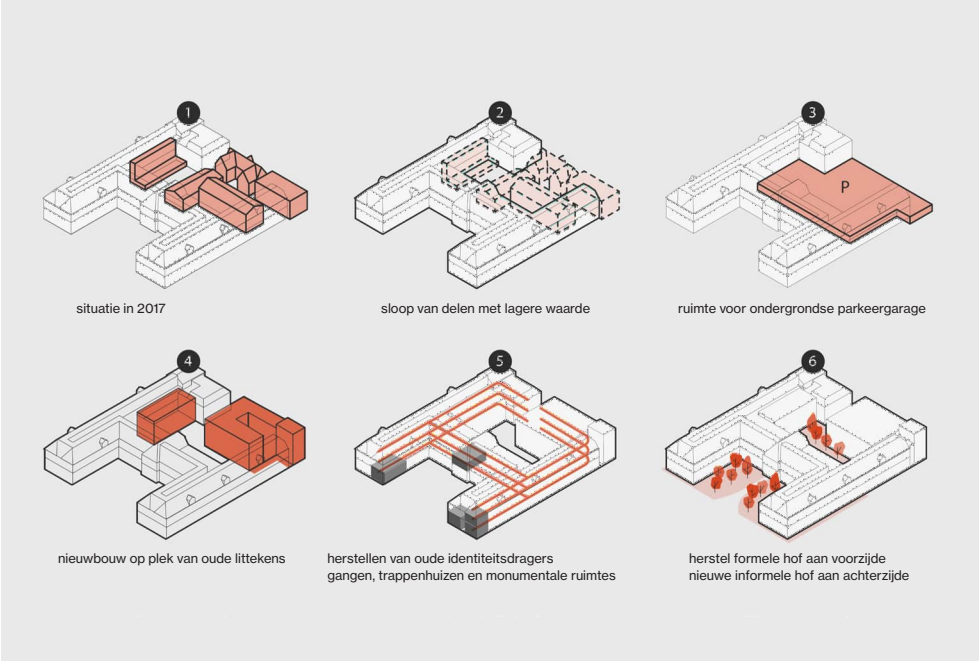
Het gebouw heeft een collectief WKO-systeem en PV-panelen gekregen en is nu volledig gasloos. De platte daken zijn voorzien van een groendak voor insecten en de gevels hebben nestkasten voor vleermuizen gekregen.

Architect: INBO
Opdrachtgever: COD
Bouwcombinatie: Scholtens - De Toekomstgroep
Afnemer gebouw: Bouwinvest
Constructeur: IMd

Legenda

- 1| situatie in 2017
- 2| slopen van delen met lagere waarde
- 3| ruimte voor ondergrondse parkeergarage
- 4| nieuwbouw op plek van oude littekens
- 5| herstellen van oude identiteitsdragers (gangen, trappenhuizen en monumentale ruimtes)
- 6| herstel formele hof aan voorzijde en nieuwe hof aan achterzijde

Foto's oude situatie

- 1| één van de trappenhuizen na de renovatie
- 2| nieuwe bewoonster in loftwoning
- 3| straatgevel met nieuwe balkons, terrassen en aansluiting op nieuwbouw

Historie ontwerp

De kozijnen in het gebouw hebben een hoge borstwering en dat zorgde voor weinig contact tussen binnen en buiten. De meeste van de 178 woningen hebben een buitenruimte gekregen. Op de eerste verdieping zijn in een bij het gebouw streng ritme eigentijdse, maar bij het oude ontwerp passende balkons gemaakt. Op de begane grond hebben de woningen terrassen achter de bestaande tuinmuur gekregen.

Het dak was vergaan en is vervangen. Dat bood ruimte voor de slaapverdieping en de patio's van de kapwoningen.

De klaslokale huisvesten nu de nieuwe woningen en zijn aan de binnenzijde voorzien van entresolvloeren die ruimte bieden aan extra woonruimte. Door een kern met badkamer, keuken, toilet en installatieruimte als compacte eenheid los van de muren te plaatsen blijft de oorspronkelijke maat van de lokalen voelbaar.

Geschiedenis zichtbaar en voelbaar in het gebouw

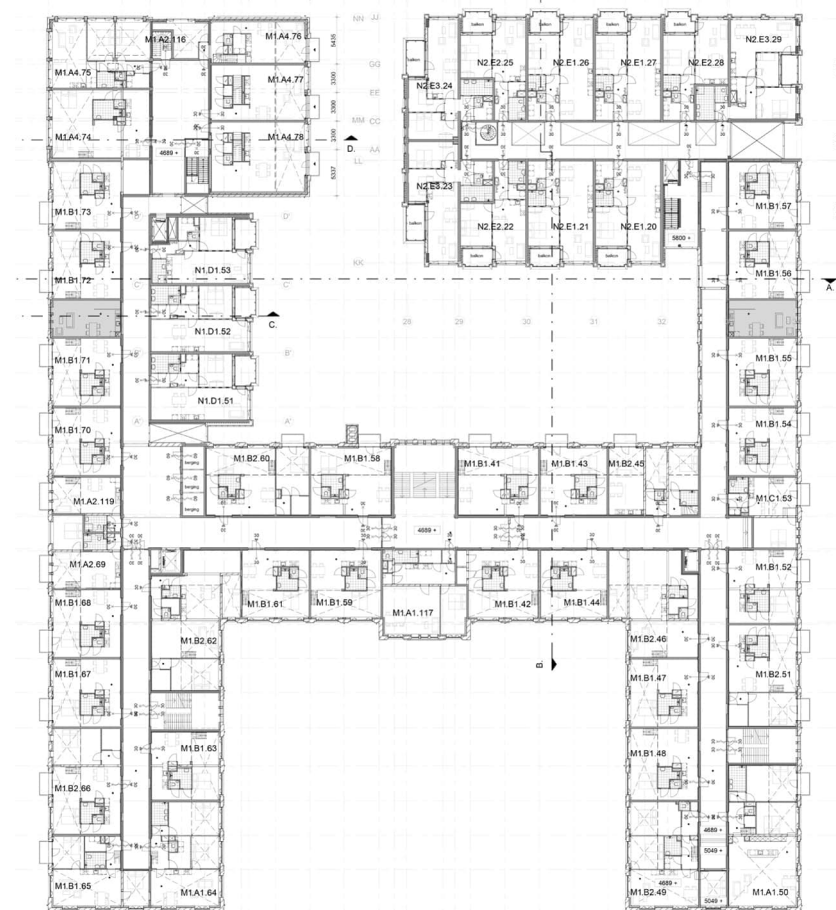
Door middel van oproepen in de krant en via sociale netwerken hebben we in samenwerking met fotografe Charlotte Bogaert een grote groep van oud-leerlingen en -docenten bereikt die een schat aan informatie bleken te hebben over de geschiedenis van het gebouw.

We hebben een grote hoeveelheid foto's en verhalen verzameld die een enorme trots uitstraalden. De foto's hebben we teruggebracht in het gebouw door ze in de deuropeningen, die we niet meer gebruiken in de nieuwe situatie, levensgroot en op dezelfde locatie als waar ze genomen zijn tentoon te stellen.

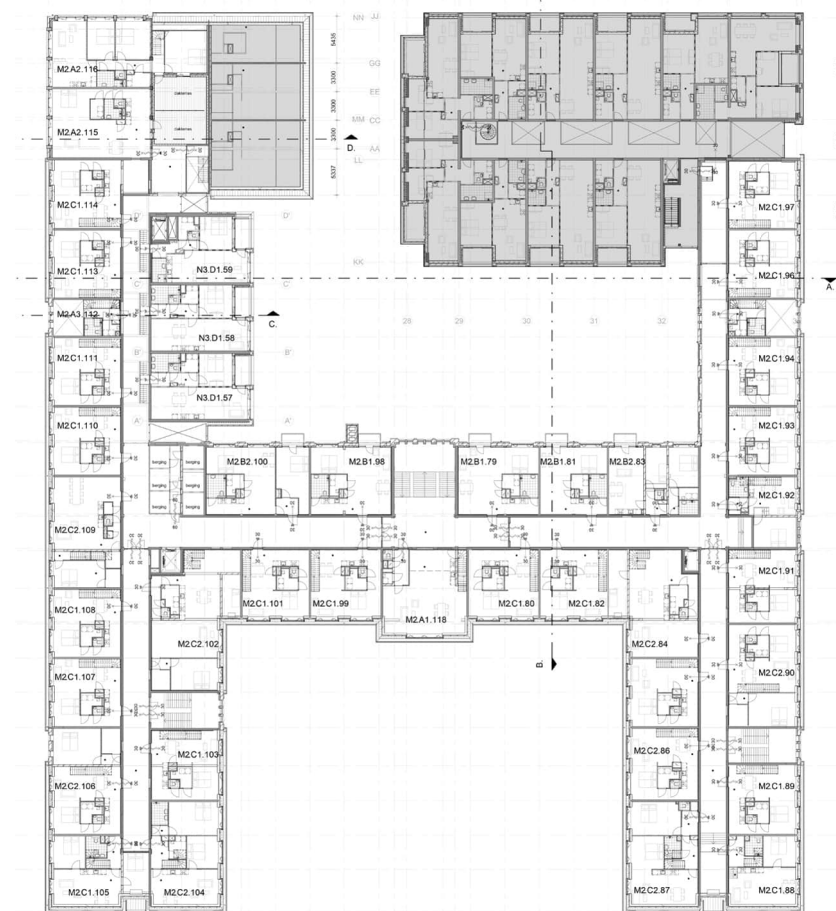

Legenda

- 1| straatgevel met nieuwe balkons en terrassen
- 2| nieuwbouw met doorkijk naar hof
- 3| nieuwe hof met tuin bovenop verdiepte parkeergarage
- 4| monumentale directiekamer getransformeerd naar woning
- 5| gang na renovatie teruggebracht in oude staat
- 6| gang waar nieuwbouw aansluit op oude binnengevel
- 7| met hulp van oud-leerlingen verhalen en beelden van historie zichtbaar gemaakt in nieuwe woongebouw

eerste verdieping

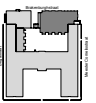
tweede verdieping

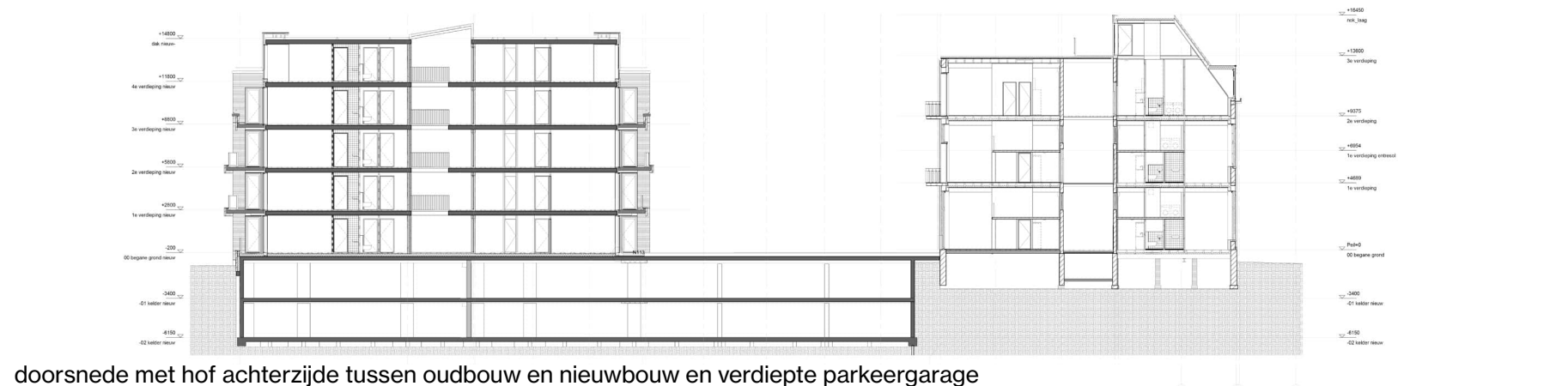
straatgevel Meester Cornelisstraat

straatgevel Brakenburghstraat

doorsnede met hof achterzijde op verdiepte parkeergarage en invulling met nieuwbouw

doorsnede met hof achterzijde tussen oudbouw en nieuwbouw en verdiepte parkeergarage